

M.Com Semester - 1 (CBCS) Examination
October/November- 2018
ACCOUNTING FOR MANAGEMENT
(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ ઝંકાર લિમિટેડની ઉત્પાદન શક્તિ ૧૦૦% સપાટીએ ૧૦,૦૦૦ એકમોની છે. વર્ષ ૨૦૧૭માં થયેલ ઉત્પાદન અને (૨૦) વેચાણ અંગે તેના પડતરનાં રેકૉર્ડ્સમાંથી નીચેની માહિતી મળે છે.

(૧) વેચાણ (એકમદીઠ. વે.કિ. રૂ. ૧૫૦ લેખે) ૭,૫૦,૦૦૦.

(૨) નફો. મૂળ કિંમત (પડતરના) ૨૫%.

(૩) કારખાના ખર્ચના:- (અ) સ્થિર ૪૮% (બ) ચલિત ૩૨% અને (ક) અર્ધચલિત ૨૦%. અર્ધચલિત કારખાના ખર્ચ પ્રાથમિક પડતર ના $\frac{1}{8}$ છે.

(૪) ઓફિસ ખર્ચ : કુલ પડતરના ૨૦% (જેમાં ૮૦% સ્થિર છે.)

(૫) વેચાણ ખર્ચ : કુલ પડતરના ૧૦% (જેમાં ૬૦% ચલિત છે.)

(૬) માલસામાન અને મજૂરીનું પ્રમાણ ૩:૧ નું છે. (ત્રણ જેમ એક)

(૭) મજૂરીનો કલાક દર રૂ.૪ છે. જ્યારે કાચામાલનો કિલોદીઠ ભાવ રૂ.૮ છે.

(૮) કારખાનાના અર્ધચલિત ખર્ચ ૮૦%. પ્રવૃત્તિ સુધી ૫૦% વધે છે અને ત્યારબાદ તેમાં ૧૦૦% વધારો થાય છે.

(૯) વેચાણકિંમત ૮૦૦૦ એકમો સુધી સ્થિર છે ત્યારબાદ તેમાં ૫% ઘટાડો થાય છે.

(૧૦) કંપની ૨૦૧૮નાં વર્ષમાં ઓછામાં ઓછું ૬૦૦૦ એકમોનું અને વધુમાં વધુ ૧૦,૦૦૦ એકમોનું વેચાણ અંદાજે છે.

તમારે ૬,૦૦૦ એકમો, ૮,૦૦૦ એકમો અને ૧૦,૦૦૦ એકમો માટે.

(અ) માલસામાન અંદાજપત્ર (કિલોમાં અને રૂપિયામાં)

(બ) મજૂરી ખર્ચનું અંદાજપત્ર

(ક) કારખાના ખર્ચનું અંદાજપત્ર

(ડ) વેચાણ ખર્ચનું અંદાજપત્ર

(ઈ) ઓફિસ ખર્ચનું અંદાજપત્ર

અથવા

પ્રશ્ન-૧ માનવ કંપની ની ૧-જાન્યુઆરી, ૨૦૧૯થી સ્થાપના કરવામાં આવશે. તેની અધિકૃત રૂ.૨૦ લાખની હશે અને તે રૂ.૧૦નો એક એવા ૨ લાખ ઇક્વિટીશેર માં વિભાજિત હશે. ૧,જાન્યુઆરી નાં રોજ રૂ.૧૦,લાખના ઇક્વિટી શેર બહાર પાડી એકત્ર કરવા માંગે છે. ઉપરાંત ૧લી જાન્યુઆરી ના રોજ રૂ.૫૦,૦૦૦ ની ૧૨% ની લોન નાંણાકિય સંસ્થા પાસેથી મેળવવામાં આવશે.

કંપની જાન્યુઆરીમાં નીચેની મિલકતો માટે ચુકવણી કરશે.

પ્લાન્ટ અને મશીનરી	રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦
જમીન અને મકાન	રૂ. ૪,૦૦,૦૦૦
ફર્નિચર	રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦
મોટર વાહનો	રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦
કાચા માલનો સ્ટોક	રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦

નીચેની આગળની વિગતો:

(1) અંદાજીત વેચાણ :

માસ	જાન્યુઆરી	ફેબ્રુઆરી	માર્ચ	એપ્રિલ	મે	જૂન
વેચાણ રૂ.	૩,૦૦,૦૦૦	૩,૫૦,૦૦૦	૩,૫૦,૦૦૦	૪,૦૦,૦૦૦	૪,૦૦,૦૦૦	૪,૫૦,૦૦૦

(2) કાચા નફાનો દર વેચાણ પર ૨૫% રહેશે.

(3) કંપની ફક્ત ઉધાર વેચાણ જ કરશે અને તેની વસુલાત વેચાણ પછી ૧^૧/_૨ (દોઢ) મહિનામાં એકત્રિત કરવામાં આવશે.

(4) ઉધાર ખરીદીનાં નાણાં લેણદારોને ૧ (એકમાસ) પછી ચૂકવવામાં આવશે. અહીં ફક્ત ઉધાર ખરીદી જ હશે.

(5) કંપની ની કાયમી મિલકતો પર દર વર્ષે ૧૦% ઘસારો ગણાશે.

(6) કંપની ઓછામાં ઓછો રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ નો સ્ટોક જાળવી રાખશે.

(7) પ્રાથમિક ખર્ચની ચૂકવણી રૂ.૧૦,૦૦૦, જાન્યુઆરી માસમાં કરવામાં આવશે.

(8) દર મહિને મજૂરી અને પગાર રૂ.૨૦,૦૦૦ ની બીજા માસના પ્રથમ દિવસે ચૂકવણી કરવામાં આવશે.

(9) જે તે મહિનાનો વહીવટી ખર્ચ માસિક રૂ.૧૦,૦૦૦ તેજ માસમાં ચૂકવણી કરવામાં આવશે.

તમારે માસિક રોકડ અંદાજપત્ર જાન્યુઆરી થી જૂન. ૬ માસ માટેનું તથા ૩૦,મી જૂન ૨૦૧૮ના રોજનું વેપાર ખાતું, ન.નુ.ખાતું અને અંદાજીત પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન-૨ વસ્તુ X,Y અને Z નું ઉત્પાદન કરતી મમતા લિ. ઉત્પાદન મિશ્રણ સંબંધી તમારી સલાહ માંગે છે. તમારે મહત્તમ (૨૦) નફાકારક વેચાણ મિશ્રણ સંબંધી પત્રક તૈયાર કરવાનું જેમાં

(અ) ચાલુ અંદાજપત્રીય ઉત્પાદન મિશ્ર અને અપેક્ષિત નફો.

(બ) મહત્તમ નફાકારક ઉત્પાદન મિશ્રણ પર અપેક્ષિત મળવાપાત્ર નફો.

વિગત	વસ્તુ X(રૂ.)	વસ્તુ Y(રૂ.)	વસ્તુ Z(રૂ.)
- પ્રત્યક્ષ માલસામાન એકમદીઠ	૪૦	૩૦	૨૦
- પ્રત્યક્ષ મજૂરી એકમદીઠ			
વિભાગ-૧(કલાક દર રૂ.૧)	૬	૧૦	૫
વિભાગ-૨(કલાક દર રૂ.૨)	૧૨	૩૦	૨૨
- ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ. એકમદીઠ	૨	૫	૩
- ચાલુ અંદાજપત્ર મુજબ વર્ષ દરમિયાન ઉત્પાદન (એકમોમાં)	૫,૦૦૦	૬,૦૦૦	૧૦,૦૦૦
	એકમો	એકમો	એકમો
- વર્ષ ૨૦૧૮માં વધુમાં વધુ વેચાણનોઅંદાજ (એકમોમાં)	૬,૦૦૦	૮,૦૦૦	૧૨,૦૦૦
- એકમદીઠ વેચાણ કિંમત(રૂ.)	૭૮	૧૧૦	૬૦

- વાર્ષિક સ્થિર ખર્ચ રૂ.૨,૦૦,૦૦૦ના થાય છે.

વિભાગ -૧ ની મજૂરીનો પૂરવઠો મર્યાદિત છે અને હાલ જે પૂરવઠો પ્રાપ્ત છે તેમા વધારો શક્ય નથી.

અથવા

પ્રશ્ન-૨ માયા લિ.એક વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે. જેની ૨૦૧૮ના વર્ષની માહિતી નીચે મુજબ છે.

(૨૦)

વિગત	રૂ.
માલસામાન	૭,૫૦,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૩,૦૦,૦૦૦
અન્ય ચલિત ખર્ચ	૧,૫૦,૦૦૦
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	૬,૦૦,૦૦૦

- વેચાણ: કુલ ઉત્પાદન શક્તિના ૬૦% ક્ષમતાએ રૂ.૨૪,૦૦,૦૦૦.

- કંપની ને વિદેશમાંથી એક નિકાસ ઓર્ડર મળેલ છે. જે કંપનીની કુલ ઉત્પાદન શક્તિનાં ૭૦% જેટલા ઉત્પાદન માટે છે. આ ઓર્ડર પૂરેપૂરો સ્વીકારવાનો છે અથવા નકારવાનો છે.

ઓર્ડર માટે ભાવ આંતરિક કિંમતના ૨૦% જેટલો ઓછો છે.

- સંચાલકો સમક્ષ નીચે મુજબના ત્રણ વિકલ્પો છે.

(1) નિકાસ ઓર્ડર નકારવો અને દાલનું ઉત્પાદન જાળવી રાખી આંતરિક બજારમાં વેચાણ કરવું.

અથવા

(2) નિકાસ ઓર્ડર સ્વીકારવો. જેના માટે કુલ ઉત્પાદન શક્તિના બે ભાગ પાડવા. નિકાસ માટે અને આંતરિક બજાર માટે, આંતરિક બજારની વધારાની માંગ જતી કરવી.

અથવા

(3) ઉત્પાદન શક્તિમાં વધારો કરીને નિકાસ ઓર્ડર પણ સ્વીકારવો અને આંતરિક બજારમાં દાલનું વેચાણ ચાલુ રાખવું માટે,

(અ) વધારાના યંત્રો ખરીદી ને ઉત્પાદન શક્તિમાં ૨૦% નો વધારો કરવો. આથી નવા યંત્રો પર વધારાનો ધસારો રૂ.૧,૫૦,૦૦૦ થશે.

(બ) બાકીની ઉત્પાદન શક્તિ માટે કામદારો પાસે ઓવર ટાઈમ કામ કરાવી લેવું, જેમાં સામાન્ય મજૂરીના દરથી બમણા દરે વેતન ચૂકવવું.

સંચાલકો ને તમારો વિકલ્પ જણાવો.

પ્રશ્ન-૩ એકતા લિ. M અને N નામની બે વસ્તુઓ બનાવીને વહેંચે છે. વેચાણ પુરવઠો અને વેચાણ કિંમત અંગેની માહિતી (૧૫) નીચે મુજબ છે.

વસ્તુ	M			N		
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂ.	૬૪	૬૦	૫૬	૪૪	૪૦	૩૬
અંદાજિત માસિક વેચાણ એકમો	૧૮૦૦	૨૦૦૦	૩૦૦૦	૩૨૦૦	૪૦૦૦	૬૦૦૦

વસ્તુ 'M' બનાવવા માટે એકમદીઠ ૮ કલાક અને વસ્તુ 'N' બનાવવા માટે એકમદીઠ ૪ કલાકની જરૂર પડે છે. માસિક ૪૦,૦૦૦ કામદાર કલાકનો પુરવઠો નિયંત્રિત છે.

❖ એકમદીઠ પડતર નીચે મુજબ છે.

વિગત	M રૂ.	N રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૮	૬
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧૨	૧૦
ચલિત ખર્ચા	૨૦	૧૨
કુલ	૪૦	૨૮

સ્થિર ખર્ચ માસિક રૂ.૭૦,૦૦૦ થાય છે.

શક્ય વેચાણ મિશ્રણોની ગણતરી કરો અને તે પૈકી મહત્તમ નફો મળે તેવી વેચાણ કિંમત મિશ્રણ નક્કી કરો તમે નક્કી કરેલ મહત્તમ નફાકારક વેચાણ કિંમત મિશ્રણ પછી જો ફાજલ ઉત્પાદન શક્તિ રહે તો તેનો ઉપયોગ "M" અને "N" ના એકમોની ૩:૧ ના પ્રમાણમાં વધારાની માંગ સંતોષવા માટે કરવાનો છે.

આ રીત થનારી વધારાની નફાકારકતા પણ ગણતરી કરો.

અથવા

પ્રશ્ન-૩ ભાવના લિ.ના પડતર હિસાબનીસ તા.૩૧-૧૨-૧૭ ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની કામગીરીનું પરિણામ આગામી વર્ષ ૨૦૧૮નું બજેટ તૈયાર કરવાના ઉદ્દેશથી નીચે મુજબ રજૂ કર્યું છે.

- પ્રત્યક્ષ માલસામાન એકમદીઠ = રૂ.૮
- પ્રત્યક્ષ મજૂરી એકમદીઠ = રૂ.૨૦
- ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ એકમદીઠ = રૂ.૬
- વેચાણ કિંમત એકમદીઠ = રૂ.૬૨.૫૦
- સ્થિર ખર્ચા (વાર્ષિક) = રૂ.૩,૩૭,૫૦૦
- વેચાણ (વાર્ષિક) એકમો = ૪૦,૦૦૦ એકમો

૨૦૧૮ના વર્ષમાં માલસામાન અને ચલિત પરોક્ષ ખર્ચમાં અનુક્રમે ૧૦% અને ૫% ભાવ વધારો થવાનો અંદાજ છે.

સુધારેલ ઉત્પાદન પદ્ધતિને કારણે મજૂર કાર્યક્ષમતામાં ૧૨% વધારો થશે. પણ મજૂરીના દરમાં ૫% વધારો થશે. સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચમાં રૂ.૧,૯૯,૧૦૦ નો વધારો અંદાજવામાં આવ્યો છે.

માર્કેટિંગ ડિરેક્ટર જણાવે છે કે વેચાણ કિંમતમાં વધારો થઈ શકે તેવા સંજોગો નથી, પરંતુ જાહેર ખબર દ્વારા વસ્તુ વિકાસ મુજબ વેચાણ જથ્થામાં નીચે પ્રમાણે વધારો કરી શકાય તેવી વ્યૂહ રચના છે.

જાહેર ખબર ખર્ચ રૂ.	૯૦,૦૦૦	૧,૦૭,૦૦૦	૨,૬૦,૦૦૦	૩,૬૦,૦૦૦
વધારાના એકમોનું વેચાણ	૪,૦૦૦	૮,૦૦૦	૧૨,૦૦૦	૧૬,૦૦૦

તૈયાર કરો

(1) ૨૦૧૭નાં વર્ષની કમાણી દર્શાવતું પત્રક.

(2) માર્કેટિંગ ડિરેક્ટરની સલાહ સ્વીકારીએ તો તેની ચાર દરખાસ્તો પૈકી ઈષ્ટતમ વિકલ્પ કયો છે. તેની સમજૂતી પત્રક તૈયાર કરો અને ઈષ્ટતમ સપાટીએ થનારા નફાની ગણતરી કરો.

પ્રશ્ન-૪ ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે ત્રણ)

(૧૫)

(1) મૂલ્ય એન્જિનિયરીંગ નફા પરની અસરો.

(2) વસ્તુ આયુષ્ય ચક્રના પ્રારંભિક અને વિકાસના તબક્કા.

(3) ગુણવત્તા પડતરનું વર્ગીકરણ.

(4) મૂલ્ય વિશ્લેષણનું મહત્વ.

(5) ગુણવત્તા પડતર અહેવાલ.

English Version

Q-1 The production capacity of “Zankar” ltd is 10,000 units at 100% activity. The particulars of (20) production and sales in the year 2017 are. As follows.

- Sales (Selling price per unit Rs.150) 7,50,000.
- Rate of profit on cost price 25%
- Factory overheads expenses.
(A) Fixed – 48% (B) Variable 32% (C) Semi variable (6.25% of prime cost). 20%
- Office overheads expenses – (80% fixed) – 20% of total cost.
- Selling overheads expenses – (60% Variable) 10% of total cost
- The Proportion of materials and wages Cost is 3:1
- Labour rate per hour is Rs.4. where raw material cost is Rs.8 per k.g.
- Factory semi variable cost is increased by 50% up to the 80% production level and thereafter is increased by 100%
- Per unit selling price will remain uniform rate up to 8000 units and there after it is decreased by 5%
- Prepare following budgets at 6,000 units, 8,000 units and 10,000 units.
(A) Material budget (in Kilograms and Rupees)
(B) Labour expense budget
(C) Factory overhead budget
(D) Office overhead budget
(E) Selling overhead budget

OR

Q-1 “Manav” Company is to be incorporated from January 1st 2019 its authorized capital will be Rs.20 Lakh divided into 2 Lakh equity shares of Rs 10 each. It intends to raise capital by issuing equity shares of Rs.10 Lakh (fully paid) on 1st. January. Besides a Loan of Rs. 50,000 @ 12% per annum, Will be obtained.

The company will make payment for the following assets in January.

- Plant and Machinery. Rs. 2,00,000/-
- Land and building. Rs. 4,00,000/-
- Furniture Rs. 1,00,000/-
- Motors Vehicles Rs. 1,00,000/-
- Stock of raw materials Rs. 1,00,000/-

- Following further detail are available.

(1) Projected Sales (January – June)

Months	January	February	March	April	May	Jun
Rs.	3,00,000	3,50,000	3,50,000	4,00,000	4,00,000	4,50,000

(2) Gross profit margin will be 25% on sales.

(3) The company will make credit sales only and these will be collected in the $1\frac{1}{2}$ months of following sales.

(4) Creditors will be paid in the first month following credit purchases. There will be credit purchases only.

(5) The company will keep minimum stock of raw materials of Rs.1,00,000/-

(6) Depreciation will be charged 10% per annum, on cost of fixed assets.

(7) Payment of preliminary expenses of Rs.10,000 will be paid in January.

(8) Wages and Salaries will be Rs.20,000, each month and will be paid on the first day of the next month.

(9) Administrative expenses of Rs.10,000 per month will be paid in the month of their incurrence.

You, are required to prepare the monthly cash budget (January – June) 6 months period and the Trading A/c, P.L.A/c and projected balance sheet as on 30th June 2019.

Q-2 “Mamata” Ltd. Manufactures products X, Y and Z and seeks your advice regarding production mix (20) you have to prepare statement relating to maximum profitable sale mix which shows.

(A) Expected profit from current budgeted production mix.

(B) Profit expected from maximum profitable production mix.

Particular	X _{RS.}	Y _{RS.}	Z _{RS.}
- Direct material per unit	40	30	20
- Direct Labour per unit			
Dept-1 (Rate per hour Rs.1)	6	10	5
Dept-2 (Rate per hour Rs.2)	12	30	22
- Variable overhead per unit	2	5	3
- Budgeted production during current year (in units)	5,000	6,000	10,000
- Maximum sale estimate during 2018 (in units)	6,000	8,000	12,000
- Selling price per units Rs.	78	110	60

- Fixed overhead during the year is Rs.2,00,000.

- Labour supply of Dept 1 is limiting factor and no addition or increase is possible in present supply

OR

Q-2 “Maya” Ltd. Manufacturing items for which following particulars are available for the year 2018.

Particular	Rs.
Material	7,50,000/-
Direct Labour	3,00,000/-
Variable overheads	1,50,000/-
Fixed overheads	6,00,000/-

- Sales at 60% of its production capacity Rs.24,00,000/-.

- Company has received an export order for the quantity which is 70% of the production capacity.

- The order is to be accepted in full or to be rejected. Entirely, the price which is 20% less than the current selling price in domestic market.

Following three alternatives are available to management.

(1) To reject the export order and to continue the domestic sale as per present condition.

OR

(2) To accept the export order. Divide the capacity in to two parts for export market and for domestic market and to give up excess domestic demand.

OR

(3) To increase the production capacity and to accept the export order and to continue sell in domestic market for this.

(A) By installing additional machinery so as to Increase production capacity by 20% for this, Depreciation will be increased by Rs.1,50,000/-

(B) To meet the remaining required capacity, workers will do overtime work and will be paid at the rate twice that of normal rate

Prepare the comparative statement showing profit of all the three alternatives and suggest the best option.

- Q-3 “EKTA” Ltd. Produce and sales product namely “M” and “N” Information of sales and selling prices (15)
are as follow.

Product	M			N		
Per unite selling prices Rs.	64	60	56	44	40	36
Expected monthly Sale (unit)	1800	2000	3000	3200	4000	6000

For producing M – Product 8 hours per unit and for N product 4 hours per unit are required. The monthly supply of 40,000 labour hours is controlled (per unit cost are as follow.)

Particular	M (Rs)	N (Rs)
Direct material	8	6
Direct Labour	12	10
Variable expenses	20	12
Total	40	28

The monthly fixed expenses is Rs.70,000. calculate possible sales mix and among that decide maximum profitable selling price mix.

After deciding profitable selling price mix if producing energy available then it is used in unit of M and N with rations of 3:1 for fulfilling the extra demand.

OR

- Q-3 “BHAVNA” Ltd is preparing its budget for the next accounting period. The cost and 2017 revenue related details pertaining to the current financial year 2017... are as follows.

Particulars.	Rs.
- Direct materials per unit	8
- Direct wages per unit	20
- Variable overhead per unit	6
- Selling price per unit	62.5
- Annual Sale volume (unit)	40,000
- Annual fixed overheads	3,37,500
- Cost and revenue estimates for the next year 2018 accounting period are as following.	
- Increase in variable overheads are expected by 5% and raw materials by 10%/	
- Due to modernization of production techniques, labour efficiency is expected to rise by 12% however, labour charge are expected to boost by 5%.	
- An Increase of Rs. 1,99,100 is anticipated in annual fixed overhead.	
- A recent market survey revealed that there is no chance of rising sales by varying. Selling price hence, marketing director had anticipated variations in sales volume based on additional advertisement expenses as mentioned below.	

Advertisement exp Rs.	90,000	1,07,000	2,60,000	3,60,000
Additional unit sales volume	4,000	8,000	12,000	16,000

Required:- (1) Prepare current year’s Income statement

(2) In case company accepts the recommendation, of marketing manager, which proposal out of the four will be the most optimal proposal and calculate profit statement.

- Q-4 Write Short notes (Any Three) (15)

- (1) Impact of value engineering on profit.
- (2) Characteristics of Introductory and growth stages of product life cycle.
- (3) Classification of quality costing.
- (4) Importance of value analysis.
- (5) Quality costing report.
